

ZALECENIE KOMISJI (UE) 2024/615

z dnia 18 grudnia 2023 r.

w sprawie projektu zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu Węgry obejmującego lata 2021–2030 i spójności środków wprowadzonych przez Węgry z unijnym celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

(Jedynie tekst w języku węgierskim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 292,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchycenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 9 ust. 2 i art. 14 ust. 6,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 ⁽²⁾, w szczególności jego art. 7 ust. 2,

a także mając na uwadze, co następuje:

Zalecenia w sprawie projektu zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu (KPEiK) Węgry obejmującego lata 2021–2030

- (1) 28 czerwca 2023 r. Węgry przedłożyły projekt zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu.
- (2) W art. 3 i załączniku I do rozporządzenia (UE) 2018/1999 („rozporządzenie w sprawie zarządzania unią energetyczną”) określono elementy, które należy zamieścić w zaktualizowanym zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu. W grudniu 2022 r. Komisja przyjęła wytyczne dla państw członkowskich dotyczące procesu i zakresu opracowywania projektu i ostatecznej wersji zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu ⁽³⁾. W wytycznych określono dobre praktyki i przedstawiono skutki niedawnych zmian politycznych, prawnych i geopolitycznych w polityce energetycznej i klimatycznej.
- (3) W związku z planem REPowerEU ⁽⁴⁾ oraz w ramach cykli europejskiego semestru 2022 i 2023 Komisja położyła duży nacisk na potrzeby państw członkowskich w zakresie reform i inwestycji w dziedzinie energii i klimatu, aby zwiększyć bezpieczeństwo energetyczne i przystępność cenową energii poprzez przyspieszenie ekologicznej i sprawiedliwej transformacji. Znajduje to odzwierciedlenie w sprawozdaniach krajowych dotyczących Węgry z 2022 r. i 2023 r. ⁽⁵⁾ oraz w zaleceniach Rady dla Węgry ⁽⁶⁾. Państwa członkowskie powinny uwzględnić w swoich ostatecznych wersjach zaktualizowanych zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu najnowsze zalecenia dla poszczególnych krajów.

⁽¹⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽³⁾ Zawiadomienie Komisji w sprawie wytycznych dla państw członkowskich dotyczących aktualizacji krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu na lata 2021–2030 (Dz.U. C 495 z 29.12.2022, s. 24).

⁽⁴⁾ COM(2022) 230 final.

⁽⁵⁾ SWD(2022) 614 final, SWD(2023) 617 final.

⁽⁶⁾ COM(2022) 614, zalecenie dotyczące zalecenia Rady; COM(2023) 617 final, zalecenie dotyczące zalecenia Rady.

- (4) Zalecenia Komisji dotyczące osiągnięcia celów krajowych na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnego wysiłku redukcyjnego (rozporządzenia ESR) ⁽⁷⁾ opierają się na prawdopodobieństwie przestrzegania przez państwa członkowskie celów na 2030 r., z uwzględnieniem zasad korzystania z elastyczności przewidzianych w rozporządzeniu ESR.
- (5) Zalecenia Komisji dotyczące wychwytywania, składowania i utylizacji dwutlenku węgla (CCUS) mają na celu uzyskanie przeglądu planowanego wdrożenia tych technologii na szczeblu krajowym, w tym informacji na temat rocznych ilości CO₂, które mają zostać wychwycone do 2030 r., w podziale na źródło wychwyconego CO₂ pochodzącego z instalacji objętych dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁸⁾ lub z innych źródeł, takich jak źródła biogeniczne lub bezpośrednie wychwytywanie z powietrza; na temat planowanej infrastruktury do transportu CO₂; oraz na temat potencjalnej krajowej zdolności magazynowania CO₂ i objętości iniekcji CO₂, które mają być dostępne w 2030 r.
- (6) Zalecenia Komisji dotyczące wyników na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 ⁽⁹⁾ (rozporządzenie LULUCF) odnoszą się do realizacji przez państwo członkowskie zasady zerowego salda w latach 2021–2025 (okres 1) oraz celu krajowego na lata 2026–2030 (okres 2), z uwzględnieniem przepisów regulujących korzystanie z elastyczności określonych w tym rozporządzeniu. W zaleceniach Komisji uwzględniono również fakt, że w okresie 1 wszelkie nadwyżki emisji na mocy rozporządzenia LULUCF będą automatycznie objęte rozporządzeniem ESR.
- (7) Aby przystosowanie się do zmiany klimatu odpowiednio przyczyniało się do osiągnięcia celów w zakresie energii i łagodzenia zmiany klimatu, konieczne jest zidentyfikowanie potencjalnych zagrożeń klimatycznych oraz przeanalizowanie wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka związanego z klimatem, które mogą mieć wpływ na odnośne obszary, populacje i sektory. W zaleceniach Komisji dotyczących przystosowania się do zmiany klimatu rozważono zakres, w jakim Węgry włączyły do zaktualizowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu cele związane z przystosowaniem się do zmiany klimatu uwzględniające ryzyko klimatyczne, które mogłoby uniemożliwić Węgrom osiągnięcie założeń i celów unii energetycznej. Bez konkretnych polityk i środków w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu, zaplanowanych i wdrożonych, realizacja założeń w wymiarze unii energetycznej jest zagrożona. Gospodarka wodna w zmieniających się warunkach klimatycznych wymaga szczególnej uwagi ze względu na ryzyko zakłóceń w dostawach energii elektrycznej, ponieważ powodzie, upały i susze wywierają wpływ na produkcję energii.
- (8) Zalecenia Komisji dotyczące poziomu ambicji w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych wynikają ze wzoru określonego w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1999, który opiera się na obiektywnych kryteriach, oraz opierają się na głównych politykach i środkach, których brakuje w projekcie zaktualizowanego KPEiK Węgier, aby umożliwić terminowe i racjonalne pod względem kosztów osiągnięcie krajowego wkładu Węgier w wiążący unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, zgodnie z którym w 2030 r. co najmniej 42,5 % energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych, przy wspólnym dążeniu do zwiększenia go do 45 % zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 ⁽¹⁰⁾ w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych. Zalecenia

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26); zmienione rozporządzeniem (UE) 2023/857 z dnia 19 kwietnia 2023 r. zmieniającym rozporządzenie (UE) 2018/842 w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z porozumienia paryskiego oraz zmieniającym rozporządzenie (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 111 z 26.4.2023, s. 1).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1); zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/839 z dnia 19 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2018/841 w odniesieniu do zakresu stosowania, uproszczenia przepisów dotyczących sprawozdawczości i zgodności oraz określenia celów państw członkowskich na 2030 r., a także zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1999 w odniesieniu do poprawy monitorowania, sprawozdawczości, śledzenia postępów i przeglądu (Dz.U. L 107 z 21.4.2023, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82); zmieniona dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniającą dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylającą dyrektywę Rady (UE) 2015/652 (Dz.U. L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

Komisji opierają się również na wkładzie Węgier w realizację celów szczegółowych określonych w art. 15a, 22a, 23, 24 i 25 tej dyrektywy oraz na związanych z nimi politykach i środkach służących jej szybkiej transpozycji i wdrożeniu. Zalecenia odzwierciedlają znaczenie opracowania kompleksowego długoterminowego planowania wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności energii wiatrowej, w celu zwiększenia widoczności europejskiego sektora produkcji i operatorów sieci zgodnie z europejskim pakietem na rzecz energii wiatrowej ⁽¹¹⁾.

- (9) Zalecenia Komisji dotyczące krajowego wkładu w efektywność energetyczną opierają się na art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 ⁽¹²⁾ w sprawie efektywności energetycznej oraz na wzorze zawartym w załączniku I do tej dyrektywy, a także na związanych z nią politykach i środkach służących jej wdrożeniu.
- (10) W zaleceniach Komisji szczególną uwagę zwrócono na cele, założenia i wkłady oraz związane z nimi polityki i środki służące realizacji planu REPowerEU z myślą o szybkim uniezależnieniu się od rosyjskich paliw kopalnych. Uwzględniają one wnioski wyciągnięte z wdrożenia pakietu „Oszczędzanie gazu na bezpieczną zimę” ⁽¹³⁾. Zalecenia odzwierciedlają konieczność zwiększenia odporności systemu energetycznego w świetle obowiązków wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 ⁽¹⁴⁾ w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 ⁽¹⁵⁾ dotyczącego bezpieczeństwa dostaw gazu, zgodnie z zaleceniem Komisji w sprawie magazynowania energii ⁽¹⁶⁾.
- (11) W zaleceniach Komisji uwzględniono potrzebę przyspieszenia integracji wewnętrznego rynku energii w celu zwiększenia roli elastyczności oraz wzmocnienia pozycji konsumentów i ich ochrony. W zaleceniach Komisji wzięto również pod uwagę znaczenie oszacowania liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym zgodnie z wymogami art. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz z zaleceniem Komisji (UE) 2023/2407 ⁽¹⁷⁾.
- (12) Zalecenia Komisji odzwierciedlają znaczenie zapewnienia wystarczających inwestycji w badania naukowe i innowacje w dziedzinie czystej energii w celu pobudzenia ich zdolności rozwojowych i produkcyjnych, w tym w odpowiednie polityki i środki na rzecz energochłonnych sektorów przemysłu i innych branż, a także potrzebę podnoszenia kwalifikacji siły roboczej w przemyśle neutralnym emisyjnie z myślą o skonsolidowaniu silnej, konkurencyjnej i ekologicznej gospodarki w Unii.
- (13) Zalecenia Komisji opierają się na zobowiązaniach podjętych na mocy porozumienia paryskiego do stopniowego ograniczenia wykorzystywania paliw kopalnych, a także na znaczeniu stopniowego wycofywania dotacji do paliw kopalnych.
- (14) Zalecenia Komisji dotyczące potrzeb inwestycyjnych wynikają z przeprowadzonej przez nią oceny, czy projekt zaktualizowanego planu zawiera ogólny przegląd potrzeb inwestycyjnych niezbędnych do osiągnięcia założeń, celów i wkładów we wszystkich wymiarach unii energetycznej; czy wskazuje źródła finansowania, z rozróżnieniem źródeł prywatnych i publicznych; czy przedstawiono w nim inwestycje zgodne z węgierskim planem odbudowy i zwiększania odporności, węgierskimi terytorialnymi planami sprawiedliwej transformacji oraz zaleceniami krajowymi na lata 2022–2023 wydanymi w ramach europejskiego semestru; oraz czy obejmuje on solidną ocenę makroekonomiczną planowanych polityk i środków. Krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu powinien zapewnić przejrzystość i przewidywalność krajowych polityk i środków w celu zagwarantowania pewności inwestycji.

⁽¹¹⁾ Komunikat w sprawie europejskiego planu działania na rzecz energii wiatrowej COM(2023) 669 final, 24.10.2023 r. oraz komunikat w sprawie osiągnięcia ambitnych unijnych celów w zakresie energii z morskich źródeł odnawialnych, COM(2023) 668 final.

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).

⁽¹³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Oszczędzanie gazu na bezpieczną zimę”, COM(2022) 360 final.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/941 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej i uchylające dyrektywę 2005/89/WE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1938 z dnia 25 października 2017 r. dotyczące środków zapewniających bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (UE) nr 994/2010 (Dz.U. L 280 z 28.10.2017, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Zalecenie Komisji z dnia 14 marca 2023 r. Magazynowanie energii – Podstawa zdekarbonizowanego i bezpiecznego systemu energetycznego UE, C/2023/1729 (Dz.U. C 103 z 20.3.2023, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2407 z dnia 20 października 2023 r. dotyczące ubóstwa energetycznego, C:2023/4080 (Dz.U. L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (15) Zalecenia Komisji odzwierciedlają kluczowe znaczenie szeroko zakrojonych konsultacji regionalnych oraz zapewnienia wczesnych i pluralistycznych konsultacji w sprawie planu, w tym skutecznego udziału społeczeństwa oraz wystarczających informacji i ram czasowych zgodnie z konwencją z Aarhus ⁽¹⁸⁾.
- (16) Zalecenia Komisji dotyczące sprawiedliwej transformacji odzwierciedlają ocenę tego, czy w węgierskim planie wystarczająco szczegółowo określono odpowiednie skutki społeczne transformacji klimatycznej i energetycznej i jej wpływ na zatrudnienie i umiejętności oraz wskazano stosowne polityki i środki towarzyszące wspierające sprawiedliwą transformację, przy jednoczesnym przyczynianiu się do propagowania zarówno praw człowieka, jak i równouprawnienia płci.
- (17) Zalecenia Komisji dla Węgier opierają się na ocenie projektu zaktualizowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu ⁽¹⁹⁾, który jest publikowany wraz z niniejszym zaleceniem.
- (18) Węgry powinny należycie uwzględnić niniejsze zalecenia przy opracowywaniu ostatecznej wersji zaktualizowanego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu, który ma przedłożyć do 30 czerwca 2024 r.

Zalecenia dotyczące spójności z unijnym celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu

- (19) Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/1119 (Europejskie prawo o klimacie) Komisja jest zobowiązana do oceny spójności środków krajowych z celem neutralności klimatycznej oraz zapewnieniem postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu. Komisja oceniła spójność środków wprowadzonych przez Węgry z tymi celami ⁽²⁰⁾. Poniższe zalecenia oparte są na tej ocenie. Węgry powinny należycie uwzględnić niniejsze zalecenia i podjąć działania następcze w związku z nimi zgodnie z Europejskim prawem o klimacie.
- (20) Skuteczne przystosowanie się do zmiany klimatu na niezbędną skalę i we wszystkich narażonych sektorach wiąże się z koniecznością ustanowienia struktury zarządzania i koordynowania działań o ściśle określonych uprawnieniach, która będzie korzystała ze wsparcia politycznego na wysokim szczeblu. W skład tej struktury może wchodzić międzyresortowa grupa zadaniowa lub międzyresortowy komitet. Monitorowanie i ocena starań na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu są niezbędne do utrzymania rozliczalności i poprawy polityki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu. W celu finansowania przystosowania się do zmiany klimatu można uruchomić różne instrumenty finansowania unijnego. Kwestie odporności na zmianę klimatu powinny znaleźć się na pierwszym planie przy opracowywaniu przez państwa członkowskie planów krajowych w ramach odpowiednich funduszy UE. Żadne z wydatków nie powinny być szkodliwe dla przystosowania się do zmiany klimatu, tzn. nie powinny zwiększać podatności na jej skutki ani beneficjentów, ani innych podmiotów.
- (21) Najbardziej podatne są społeczności, które z dużym prawdopodobieństwem odczują skutki zmiany klimatu. Nie równe narażenie i podatność poszczególnych regionów i grup społeczno-gospodarczych na skutki zmiany klimatu pogłębiają istniejące nierówności i słabości. Sprawiedliwa odporność powinna zmniejszyć nierówne obciążenie ryzykiem klimatycznym i zapewnić równy podział korzyści wynikających z przystosowania się do zmiany klimatu. Systemowa zdolność przystosowania się do zmiany klimatu jest kluczowym elementem pozwalającym uniknąć potencjalnych szkód lub je złagodzić, wykorzystać możliwości i radzić sobie z konsekwencjami. Fizyczne skutki zmiany klimatu postępują szybciej niż przewidywano. Postępy w zakresie zdolności przystosowawczych są potrzebne na wszystkich poziomach sprawowania rządów oraz w sektorze publicznym i prywatnym, co wymaga większej świadomości na temat podatności na skutki i zagrożeń. Na poziomie lokalnym istnieją kompetencje, które mogą mieć szerszy wpływ na odporność na zmianę klimatu. Istotne znaczenie ma przygotowanie i wdrożenie polityki przystosowania się do zmiany klimatu na szczeblu niższym niż krajowy.
- (22) Rozwiązania oparte na przyrodzie oferują skuteczne i racjonalne pod względem kosztów warianty przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, jeżeli zachęca się do ich wdrażania za pomocą strategicznych ram, polityki i finansowania. Rozwiązania te mogą być wdrażane niezależnie lub włączone do innych środków na rzecz przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej skutków, w połączeniu z rozwiązaniami o bardziej technologicznym charakterze lub opartymi na infrastrukturze. Przy wdrażaniu należy wziąć pod uwagę złożoność ekosystemów i przewidywane skutki zmiany klimatu, kontekst lokalny, powiązane interesy i wartości oraz warunki społeczno-gospodarcze,

⁽¹⁸⁾ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska z dnia 25 czerwca 1998 r. („konwencja z Aarhus”).

⁽¹⁹⁾ SWD(2023) 916.

⁽²⁰⁾ Sprawozdanie z postępu prac na temat działań UE w dziedzinie klimatu za 2023 r., COM(2023) 653 final, oraz dokument roboczy służb Komisji dotyczący oceny postępów w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu w poszczególnych państwach członkowskich zgodnie z Europejskim prawem o klimacie, SWD(2023) 932.

NINIEJSZYM ZALECA, ABY WĘGRY PODJĘŁY NASTĘPUJĄCE DZIAŁANIA:

DOTYCZĄCE PROJEKTU ZAKTUALIZOWANEGO KRAJOWEGO PLANU W DZIEDZINIE ENERGII I KLIMATU NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA (UE) 2018/1999

1. Uzupełniły informacje dotyczące istniejących i planowanych polityk i środków, w szczególności w sektorze transportu i w odniesieniu do emisji innych niż emisje CO₂, w tym emisji metanu, N₂O i fluorowanych gazów cieplarnianych pochodzących z sektora energetycznego, procesów przemysłowych i użytkowania produktów, rolnictwa i gospodarowania odpadami, które mają przyczynić się do osiągnięcia krajowego celu w zakresie emisji gazów cieplarnianych w ramach rozporządzenia ESR. Jasno określiły ich zakres, harmonogram i, w miarę możliwości, spodziewany wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych, w tym w odniesieniu do środków w ramach unijnych programów finansowania, takich jak wspólna polityka rolna.
2. Określiły ilość emisji CO₂, którą można wychwycić rocznie do 2030 r., w tym źródło. Określiły ilości emisji CO₂, które można wychwycić ze źródeł biogenicznych do 2030 r. Podały szczegółowe informacje na temat sposobu transportu wychwyconego CO₂. Określiły ogólną zdolność magazynowania i objętość iniekcji CO₂ dostępną do 2030 r.
3. Wyznaczyły konkretną ścieżkę prowadzącą do osiągnięcia krajowego celu dla sektora LULUCF określonego w rozporządzeniu (UE) 2018/841. Uwzględniły dodatkowe środki w sektorze LULUCF, podając ich szczegółowy harmonogram i zakres oraz ilościowo określając ich przewidywane skutki, aby zapewnić skuteczne dostosowanie pochłaniania gazów cieplarnianych w tym sektorze do unijnego celu pochłaniania gazów cieplarnianych netto na 2030 r. wynoszącego -310 Mt ekwiwalentu CO₂ oraz do krajowego celu pochłaniania gazów cieplarnianych na poziomie -934 kt ekwiwalentu CO₂, jak określono w rozporządzeniu (UE) 2018/841. Przedstawiły jasne informacje na temat sposobu, w jaki fundusze publiczne (zarówno fundusze unijne, w tym w ramach wspólnej polityki rolnej, jak i pomoc państwa) oraz finansowanie prywatne za pomocą systemów rolnictwa węglowego są konsekwentnie i skutecznie wykorzystywane do osiągnięcia krajowego celu pochłaniania gazów cieplarnianych netto. Podały informacje na temat stanu realizacji i postępów, jakie należy poczynić w zapewnianiu poprawy wyższych poziomów/jednoznacznych geograficznie zbiorów danych na potrzeby monitorowania, sprawozdawczości i weryfikacji, zgodnie z częścią 3 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2018/1999.
4. Dostarczyły dodatkową analizę istotnych wrażliwości na zmiany klimatu i ryzyka związanego z klimatem w odniesieniu do osiągnięcia krajowych założeń, celów i wkładów oraz polityk i środków w poszczególnych wymiarach unii energetycznej. Lepiej przedstawiły i ilościowo określiły powiązanie z konkretnymi celami i politykami unii energetycznej, które powinny być wspierane w ramach polityk i środków w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu. Ustanowiły dodatkowe polityki i środki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu w sposób wystarczająco szczegółowy, aby wesprzeć realizację przez Węgry krajowych założeń, celów i wkładów w ramach unii energetycznej.
5. Znacznie zwiększyły ambitny udział odnawialnych źródeł energii na poziomie co najmniej 34 % jako wkład w realizację wiążącego unijnego celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na 2030 r. określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001, zmienionej dyrektywą (UE) 2023/2413 zgodnie ze wzorem w załączniku II do rozporządzenia (UE) 2018/1999. Uwzględniły orientacyjną trajektorię osiągnięcia punktów odniesienia na 2025 r. i 2027 r. wynikających z art. 4 lit. a) ppkt 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999.
6. Przedstawiły szacunkową trajektorię i długoterminowy plan wykorzystywania technologii energii odnawialnej w ciągu najbliższych 10 lat, z perspektywą do 2040 r. Uwzględniły orientacyjny cel dotyczący innowacyjnych technologii energii odnawialnej do 2030 r. Uwzględniły orientacyjny cel w sektorze budownictwa i przemysłu do 2030 r. oraz wiążący cel cząstkowy dotyczący paliw odnawialnych pochodzenia niebiologicznego w przemyśle do 2030 r. Uwzględniły orientacyjny cel polegający na osiągnięciu dodatkowych zobowiązań określonych w załączniku IA do zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001.
7. Dalej opracowywały szczegółowe i ilościowe polityki i środki w sposób umożliwiający terminowe i racjonalne pod względem kosztów osiągnięcie krajowego wkładu Węgier w wiążący unijny cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, zgodnie z którym w 2030 r. 42,5 % energii ma pochodzić ze źródeł odnawialnych, przy wspólnym dążeniu do zwiększenia go do 45 %. Opisały w szczególności, w jaki sposób zamierzają przyspieszyć udzielanie pozwoleń, i wyszczególniły technologie energii odnawialnej, w odniesieniu do których planują wyznaczyć „obszary przyspieszonego rozwoju odnawialnych źródeł energii” dzięki szybszym i prostszym procedurom. Opisały, w jaki sposób zamierzają przyspieszyć wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii poprzez upowszechnianie umów zakupu energii elektrycznej. Opisały, w jaki sposób zamierzają przyspieszyć wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii i stopniowe wycofywanie paliw kopalnych w sektorze ogrzewania i chłodzenia. Uwzględniły porównywalne środki na rzecz propagowania wodoru w przemyśle oraz przygotowały UE do handlu wodorem odnawialnym.

8. Uwzględniły prognozy dotyczące zapotrzebowania na bioenergię i jej podaży w poszczególnych sektorach oraz przedstawiły dane dotyczące przywozu i źródła biomasy leśnej wykorzystywanej do produkcji energii. Uwzględniły ocenę krajowych dostaw biomasy leśnej do celów energetycznych w latach 2021–2030 zgodnie z zastrzonymi kryteriami zrównoważonego rozwoju określonymi w art. 29 zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001 oraz ocenę zgodności przewidywanego wykorzystania biomasy leśnej do produkcji energii z zobowiązaniami Węgier wynikającymi ze zmienionego rozporządzenia LULUCF, w szczególności na lata 2026–2030, wraz ze środkami i politykami krajowymi mającymi na celu zapewnienie takiej zgodności. Uwzględniły dodatkowe środki mające na celu propagowanie zrównoważonej produkcji biometanu, biorąc pod uwagę potencjał i produkcję zrównoważonego biogazu/biometanu na Węgrzech oraz profil zużycia gazu ziemnego i istniejącą infrastrukturę, a także wykorzystanie produktu pofermentacyjnego i zastosowania biogenicznego CO₂.
9. W miarę możliwości przedstawiły przewidywany harmonogram działań prowadzących do przyjęcia ustawodawczych i pozaustawodawczych polityk i środków mających na celu transpozycję i wdrożenie przepisów zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001, w szczególności w odniesieniu do środków, o których mowa w poprzednich punktach.
10. Uwzględniły krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na podstawie zużycia energii końcowej w wiążącym celu Unii w zakresie zużycia energii końcowej na 2030 r. zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791 i załącznikiem I do tej dyrektywy lub w wysokości równej skorygowanemu orientacyjnemu wkładowi krajowemu, który Komisja przedstawi każdemu państwu członkowskiemu do dnia 1 marca 2024 r. na podstawie art. 4 ust. 5 tej dyrektywy. Uwzględniły krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na podstawie zużycia energii pierwotnej w orientacyjnym unijnym celu w zakresie zużycia energii pierwotnej zgodnie z art. 4 dyrektywy (UE) 2023/1791 i załącznikiem I do tej dyrektywy. Określiły wielkość zmniejszenia zużycia energii, którą mają osiągnąć wszystkie organy publiczne, w podziale na sektory. Uwzględniły całkowitą powierzchnię ogrzewanych lub chłodzonych budynków będących własnością instytucji publicznych, która co roku ma być poddana renowacji, lub odpowiednie roczne oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte. Przedstawiły skumulowane oszczędności energii, które mają zostać osiągnięte w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r., oraz, w stosownych przypadkach, wyjaśniły, w jaki sposób ustalono roczny wskaźnik oszczędności energii i podstawę obliczeń.
11. Określiły kompletne polityki i środki mające na celu osiągnięcie krajowych wkładów w zakresie efektywności energetycznej oraz sposób wdrożenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Przedstawiły środki oszczędności energii, aby zapewnić uzyskanie wymaganych skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii do 2030 r., oraz środki mające na celu propagowanie audytów energetycznych i systemów zarządzania energią.
12. Uwzględniły zaktualizowany poziom ambicji w celu zapewnienia wysoce energooszczędnych i niskoemisyjnych krajowych zasobów budowlanych oraz przekształcenia istniejących budynków w budynki bezemisyjne do 2050 r. Uwzględniły pośrednie kamienie milowe na lata 2030 i 2040 oraz porównanie tych kamieni milowych z najnowszą długoterminową strategią renowacji. Uwzględniły więcej informacji na temat polityk i środków przyczyniających się do wdrażania spójnej, długoterminowej strategii renowacji, w szczególności jeżeli chodzi o precyzyjniejsze opisywanie polityk i środków i sporządzanie dokładniejszych szacunków ilościowych powiązanych z politykami i środkami, które odnoszą się do finansowania, kosztów i wpływu na oszczędność energii i ograniczanie emisji. Ukierunkowały działania na przeprowadzanie gruntownych renowacji i skoncentrowały się w szczególności na budynkach o najgorszej charakterystyce energetycznej oraz na konsumentach dotkniętych ubóstwem energetycznym i podatnych na zagrożenia.
13. Wyjaśniły szczegółowo, w jaki sposób Węgry znacząco wzmocnią wymiar bezpieczeństwa energetycznego, w szczególności przez dywersyfikację dostaw energii, w tym dzięki ograniczeniu importu rosyjskich paliw kopalnych i wspieranie ograniczania zapotrzebowania na gaz. Uwzględniły szczegółowe polityki i środki służące osiągnięciu tych celów do 2030 r. Wzmocniły odporność swojego systemu energetycznego, w szczególności przez wyznaczenie jasnych celów i środków służących rozwiązaniu problemu ograniczonych lub przerwanych dostaw, a także przez wyznaczenie celu polegającego na wykorzystywaniu magazynowania energii oraz przedstawienie polityk i środków mających na celu włączenie wymogów związanych z przystosowaniem się do zmiany klimatu do systemu energetycznego. Określiły odpowiednie środki dotyczące dywersyfikacji i długoterminowych dostaw materiałów jądrowych, paliwa, części zamiennych i usług na potrzeby istniejących instalacji VVER-440 i nowych instalacji VVER-1200 będących aktualnie w budowie, oraz długoterminowego gospodarowania odpadami jądrowymi. Przeprowadziły dalszą ocenę zgodności swojej infrastruktury gazowej z celami w zakresie obniżenia emisyjności. Ocenily adekwatność infrastruktury naftowej (rafinerii, zapasów ropy naftowej) w kontekście oczekiwanej konieczności niezależnienia się od dostaw ropy naftowej z Rosji, a także przewidywanego spadku popytu na ropę naftową i przejścia na alternatywne rozwiązania o niższej emisyjności.
14. Przedstawiły jasne założenia i cele dotyczące odpowiedzi odbioru z myślą o zwiększeniu elastyczności systemu energetycznego w świetle oceny potrzeb w zakresie elastyczności oraz opisały konkretne środki ułatwiające integrację systemu energetycznego w ramach art. 20a zmienionej dyrektywy (UE) 2018/2001. Rozwinęły bardziej konkurencyjne rynki detaliczne i wzmocniły pozycję konsumentów na rynku detalicznym.

15. Dalej rozwijały podejście do rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego w ramach ogólnego podejścia zakładającego uwzględnienie oceny sytuacji gospodarstw domowych obecnie dotkniętych takim ubóstwem i wskazanie konkretnego wymiernego celu ograniczenia tego ubóstwa zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) 2018/1999, biorąc pod uwagę zalecenie (UE) 2023/2407. Przedstawiły szczegółowy, konkretny harmonogram wdrażania polityk i środków służących rozwiązaniu problemu ubóstwa energetycznego. Wyjaśniły, w jaki sposób przewiduje się wykorzystanie środków w zakresie efektywności energetycznej w ramach systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej w celu złagodzenia ubóstwa energetycznego zgodnie z wymogami rozporządzenia (UE) 2018/1999.
16. Doprecyzowały krajowe cele w zakresie badań naukowych, innowacji i konkurencyjności na potrzeby wykorzystywania czystych technologii i wytyczyła drogę na lata 2030 i 2050 z myślą o wsparciu obniżenia emisyjności przemysłu i propagowaniu przejścia przedsiębiorstw na gospodarkę neutralną emisyjnie o obiegu zamkniętym. Przedstawiły polityki i środki mające na celu propagowanie opracowywania projektów neutralnych emisyjnie, w tym projektów istotnych dla energochłonnych sektorów przemysłu. Opisały przewidywalne i uproszczone ramy regulacyjne dotyczące procedur udzielania pozwoleń oraz sposób, w jaki dostęp do finansowania krajowego zostanie uproszczony w razie potrzeby. Zapewniły szczegółowe polityki i środki dotyczące cyfryzacji systemu energetycznego, rozwoju umiejętności związanych z czystą energią oraz ułatwienia otwartego handlu na rzecz odpornych i zrównoważonych łańcuchów dostaw kluczowych komponentów i urządzeń neutralnych emisyjnie.
17. Określiły reformy i środki mające na celu uruchomienie inwestycji prywatnych niezbędnych do osiągnięcia celów w zakresie energii i klimatu. Przedstawiły kompleksowy i spójny przegląd potrzeb w zakresie inwestycji publicznych i prywatnych w ujęciu łącznym i w podziale na sektory. Uzupełniły odgórne podejście ogólnogospodarcze o oddolną ocenę poszczególnych projektów. Zamieściły zestawienie całkowitych potrzeb inwestycyjnych wraz z dodatkowymi informacjami na temat krajowych, regionalnych i unijnych źródeł finansowania, a także prywatnych źródeł finansowania, które mają zostać uruchomione na potrzeby wdrażania istniejących i planowanych polityk i środków. Dodały krótki opis rodzaju systemu wsparcia finansowego wybranego w celu wdrożenia polityk i środków, które są finansowane z budżetu publicznego, oraz stosowania mieszanych instrumentów finansowych z wykorzystaniem dotacji, pożyczek, pomocy technicznej i gwarancji publicznych, w tym roli krajowych banków prorozwojowych w odpowiednich systemach lub sposobu uruchamiania finansowania prywatnego. Rozważyły jako źródło finansowania, generowanie – w sposób racjonalny pod względem kosztów – transferów do innych państw członkowskich zgodnie z rozporządzeniem ESR. Zapewniły rzetelną ocenę makroekonomicznego wpływu planowanych polityk i środków.
18. Określiły, w jaki sposób polityki i środki zawarte w zaktualizowanym planie są zgodne z węgierskim planem odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziałem REPowerEU.
19. Wyjaśniły, w jaki sposób i do kiedy Węgry zamierzają wycofać pozostałe dopłaty do paliw kopalnych. Szczegółowo wyjaśniły, w jaki sposób Węgry planują stopniowo wycofywać stałe paliwa kopalne poprzez sprecyzowanie związanych z tym zobowiązań i środków.
20. Przedstawiły szczegółowe informacje na temat konsekwencji transformacji klimatycznej i energetycznej dla społeczeństwa, zatrudnienia i umiejętności lub wszelkich innych skutków dystrybucyjnych, a także na temat planowanych celów, polityk i środków wspierających sprawiedliwą transformację. Określiły formę wsparcia, wpływ inicjatyw, grupy docelowe i przeznaczone na ten cel zasoby, z uwzględnieniem zalecenia Rady w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej ⁽²¹⁾. Zapewniły zgodność między harmonogramem stopniowego wycofywania węgla określonym w terytorialnych planach sprawiedliwej transformacji a ostateczną wersją zaktualizowanego KPEiK, ze szczególnym uwzględnieniem elektrowni Mátra i wydobycia węgla brunatnego w dwóch powiązanych kopalni odkrywkowych (Visonta i Bükkábrány). Uwzględniły, w miarę możliwości, większą liczbę elementów w celu zapewnienia odpowiedniej podstawy analitycznej do przygotowania przyszłego planu społeczno-klimatycznego zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 ⁽²²⁾, w tym wytyczne dotyczące sposobu oceny wyzwań i skutków społecznych dla podmiotów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji wynikających z systemu handlu uprawnieniami do emisji w przypadku spalania paliw w budynkach, transporcie drogowym i dodatkowych sektorach, a także wskazania potencjalnych beneficjentów i odpowiednich ram polityki. Wyjaśniły, w jaki sposób ramy polityki określone w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu przyczynią się do przygotowania planu społeczno-klimatycznego Węgier oraz w jaki sposób zostanie zapewniona spójność między tymi dwoma planami.

⁽²¹⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 czerwca 2022 r. w sprawie zapewnienia sprawiedliwej transformacji w kierunku neutralności klimatycznej (Dz.U. C 243 z 27.6.2022, s. 35).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s. 1).

21. Zapewniły skuteczny udział społeczeństwa w rozsądnych ramach czasowych oraz powszechny udział władz lokalnych i społeczeństwa obywatelskiego w przygotowaniu planu. Przedstawiły wyraźny opis sposobu, w jaki proces konsultacji umożliwi powszechny udział społeczeństwa ze strony wszystkich właściwych organów, obywateli i zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych, zarówno w przygotowaniu projektu, jak i ostatecznej wersji zaktualizowanego planu. Przedstawiły podsumowanie opinii wyrażonych przez różne podmioty oraz podsumowanie sposobu, w jaki plan uwzględni opinie przekazane podczas konsultacji.
22. Zacieśniły współpracę regionalną z sąsiednimi państwami członkowskimi oraz w ramach Grupy Wysokiego Szczebla ds. Tworzenia Gazowych Połączeń Międzysystemowych w Europie Środkowej i Południowo-Wschodniej, w tym w zakresie połączeń międzysystemowych, odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej, rynku wewnętrznego, z uwzględnieniem wspólnych wyzwań i celów. Opisały, w jaki sposób Węgry zamierzają ustanowić ramy współpracy z innymi państwami członkowskimi do 2025 r. zgodnie z art. 9 dyrektywy (UE) 2023/2413. Kontynuowały starania na rzecz zawarcia z sąsiednimi państwami (Austrią, Słowenią, Chorwacją, Słowacją i Rumunią) pięciu wymaganych dwustronnych porozumień o solidarności dotyczących bezpieczeństwa dostaw gazu.

DOTYCZĄCE SPÓJNOŚCI ŚRODKÓW KRAJOWYCH Z CELEM NEUTRALNOŚCI KLIMATYCZNEJ ORAZ Z ZAPEWNIENIEM POSTĘPÓW W ZAKRESIE PRZYSTOSOWANIA SIĘ DO ZMIANY KLIMATU NA PODSTAWIE ROZPORZĄDZENIA (UE) 2021/1119

1. Wzmocniły i wyraźnie ustanowiły strukturę zarządzania i koordynowania zdolną do wspierania efektywnych działań w zakresie planowania, wdrażania rozwiązań i realizacji inwestycji w obszarze przystosowania się do zmiany klimatu podejmowanych w odniesieniu do wszystkich sektorów, grup społecznych i szczebli administracji. Zapewniły, aby polityki w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu były systematycznie i regularnie monitorowane i oceniane, a wyniki zostały odzwierciedlone w późniejszym zmienionym projekcie polityki i przy jej wdrażaniu. Położyły większy nacisk na kwestie związane z odpornością na zmianę klimatu przy wykorzystywaniu wsparcia z unijnych programów finansowania, takich jak wspólna polityka rolna, finansowanie w ramach polityki spójności i inne odpowiednie fundusze unijne. Fundusze unijne powinny być wydawane w taki sposób, aby podnosiły odporność na zmianę klimatu i nie zwiększały podatności na jej skutki (tj. przestrzeganie zasady „nie czynić poważnych szkód” przy przystosowywaniu się do zmiany klimatu).
2. Zaangażowały grupy zainteresowanych stron, które są szczególnie podatne na zmiany klimatu, w opracowywanie i wdrażanie polityki Węgier w dziedzinie przystosowania się do zmiany klimatu. Usprawniły koordynację między różnymi poziomami sprawowania rządów (krajowymi/regionalnymi/lokalnymi), aby dostosować narzędzia planowania i pomóc w skoordynowanych interwencjach mających na celu transformację systemową. Ustanowiły mechanizmy zapewniające opracowanie polityk na szczeblu niższym niż krajowy oraz ich regularne przeglądy i aktualizacje.
3. Propagowały rozwiązania oparte na zasobach przyrody i przystosowanie się oparte na ekosystemach w krajowych strategiach, politykach i planach oraz zapewniała inwestycje w ich realizację.

Sporządzono w Brukseli dnia 18 grudnia 2023 r.

W imieniu Komisji
Kadri SIMSON
Członek Komisji